

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliæ Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

§.3. Homini Deus hunc seruavit cibum, in quo tota esset diuitiarum illius
vbertas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

214. tanta sunt tantaque immensitas magnitudinis & diuinitatis Dei, vix inueniri posset nomen quo solo hæc omnia declararentur: hæc ea ratio est quam allegat D. Thom. cui tanta Deo nomina adscribantur. Non ergo vnicum nomen cibis hic accipiat sed maneant innotinatus: cum nullum afferri possit nomen quo tanta declareretur bonorum immensitas. Superfluentem igitur verbum suum impleuit quo daturus erat illis ferulum in quo homines diuinitatem quam affectabant assequerentur.

63. Homini Deus hunc seruanit cibum in quo tota esset diuinitas illius vbertas:

Paterfamilias misericordia Dei & diuine providentia eius sapientia in eo quod omnibus creaturis tanta prouiderit abundantia, vti nulli earum in eo quod illi necessarium est, deficiat: nihilominus homini vt potest natura intellectus bonum aliquod seruanit ad eius alimentum quod excederet omnia reliqua quibus ceteras creaturas in esse conferuaret. Multum illi omnibus erogauit cælum, solem, lunam, stellas, porro gratiam, quæ participatio quadam est diuine nature in qua anima sibi recipit esse quoddam diuinum omnibus præstantius quibus mundus gloriatur: imo ipsis Angelis ac supremis Seraphinis: gratiam quam natura seruanit intellectualem; Angelicæ scilicet & humanæ: & cum Deus corporale constituisset creaturis corporeis alimentum, certum erat quod non deficeret spirituale spiritui intellectuum & anime: est autem alimentum hoc V. Sacramentum: nam velut de fonte gratiarum fertur ex illo gratia sanctorum.

Notat D. Aug. quod Propheta Regius hanc Dei misericordiam exaltaturus, quando eam considerans diligentiam notabat qua Deus cunctis accurrat creaturis, hæc affatur: *Homines & iumenta saluabis Domine, quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus.* Exponit hunc locum D. Bruno atque, misericordiam de qua hic psallit Propheta, esse salutem quam animalibus communicat, alimentum illis tribuens corporale vitæ que necessarium: *Saluabis Domine misericordiarum (inquit) corporalem saluationem, dando ei secularia necessaria.* Quodque hæc sit litteralis expositio probatur ex alio loco eiusdem Psalmistæ: etenim eandem hanc decantans misericordiam, illam declarat in hæc verba: *Qui dat*

imentis escam ipsorum (secundum naturam & stomachum singulorum) *& pullis cornuorum inuocantibus eum.* Sub illo nomine *imentis* omnia comprehendit animalia ferentis oneribus deputata quibus homines videntur ad ministeria sibi commoda: vnde sic ait Incognitus: *Iumenta dicuntur quasi inuocantia: vt sunt equi, boves, camelis, quibus inuocatur homo vel in vecturis, vel in agriculturis.* omnibus subministrat alimentum Deus natura eorum & stomacho conueniens: *Et pullis eorum: id est omnibus auiibus escam prouidet conuenientem.*

Quia vero in SS. litteris coruus auis habita fuit supra modum vorax: quando namque Noë illam emittit de arca, vt foret velut temporis explorator, illicque eius ferret notitiam vt inuenit tantum in terra cadauerum multitudinem, tanta sedit super illa vorax impluie, vt sibi persuadens quod si illa relinqueret, alimentum sibi quandoque defuturum: elegerit magis officium non implere exploratoris nec ad arcam reuerti Noë nutritur omnibus delatorum quam cibum quem præsentem habebat deserere: iudicans quantumcumque multa forent cadauera, pauca tamen famique suæ insufficientia, seque inedia moriturum si illa desereret. Ait igitur Psalmistæ: *si Deus coruo aui licet adeo voraci necessarium non deneget alimentum sed superabundans admissitret nemo dubitat quin reliquis auiibus non adeo gulosis maiori sit abundantia promissurus.* Vnico verbo omnibus diuina eius subuenit misericordia: *Homines & iumenta saluabis Domine.* Ceterum in particulari & singulari providentia succurrit Deus hominibus: quandoquidem illos sub vmbra receperit protectionis suæ: *Filij autem hominum in tegmine alarum suarum stabunt.*

Quantum sapio in ordine ad hominem nobis Deum repræsentat ea cura sollicitum qua Deus cœnis pullos protegit & enutrit: quando enim paratur parui sunt illos agnoscat tanquam proprios filios & tunc si vel inquam affectum amoris sui los nunc erga illos demonstrat, & cum eo crescit alimentum eorum sollicitudo, dum illos à se longe conspiciendo eos aduocat, vix terram scalpens vermiculum inuenit aut granum quo vescantur, cum tota exhilarata illis hoc reseruat, tandem inquieta donec illud rostellis suo diffringat & comedant; & sæpe illos impinguat proprio ore sibi detrahens alimentum quod illis tribuat: vix rapacem per aëra volucem percepit quando euro citius illos sub alis suis protegit & abscondit, ne forsitan vllus eorum raptus intereat.

intereat. Ita declarat hoc D. Th. Prophetā hic loqui metaphoricē : Gallina protegit pullos suos alis ne occidantur ita ipse Deus spiritali protegit ratiōem creaturam, ne deficiat specialiter in anima. Eo igitur modo declarat David Dei providentiam, curam, & amorem quo consulit hominibus: In tegmine alarum tuarum.

V. Dux alae Dei sunt duo testamēta.

Pf. 88. 16. Matt. 5. 8.

Dux alae Dei, sic Incognitus ex glossa ordinaria sunt Duo testamēta novum & vetus: quo circa sic ait: prospiciet Deus hominibus, secundum spei ipsorum fiduciam, bonis utriusque testamēti, scilicet: *Sperabunt futura bona quae in antiquo & novo testamēto promittuntur.* Vetus testamēto clarā Divinitatis promittebat visionem: *Domine in lumine tuo videbimus lumen.* Et haec eadem bona novum p. omittit testamētum: *Beati mundi corde: quoniam ipsi Deum videbunt.* Haec ambe alae Dei hominem amplectuntur: ut igitur David singularem significet Dei erga homines providentiam curamque singularem ministrandi illis alimentum animalium alimentum praestantissimum, illos sub umbra proteget alarum suarum: alimentum enim illis praestandum, bona erant gloriae in utroque promissa testamēto. Alimentum quo Deus hic spiritalibus prospicit creatoris nempe animabus, esse debet spirituale, & sicut in hac vita mortali esse non potest bonorum gloriae per clarā visionem, eadem bona esse debeat eiusdem gloriae per cognitionem quam habemus de Deo per fidem quā certiorē per illā habemus in SS. Sacramento. O grande mysterium! q. d. David: magna nimis, excelsa & multiplicata est o Domine tua misericordia. Hoc verba illa significant si legatur cum admiratione: *Quemadmodum multiplicasti id est quantum multiplicasti misericordiam tuam Deus.* Omnes complectitur ad omnes extenditur, tantumque multiplicatur quantum tuae multiplicatur creaturae: omnibus igitur provides vitam omnibus infundis & multiplicas alimentum iuxta cuiusque naturae conditionem: quod nobis innotescit ex eo quod filius offert hominibus.

VI. Differentia inter homines & filios hominū.

Notemus cum D. Th. dici homines & filios hominū: licet enim in S. eloquio haec nomina convertantur, hic tamen diversa significant, secundum quod homo in se duas valde differentes complectitur naturas: unam generalem & communem animalis ceteris convenientem animalibus: unde hos coniungit: *Homines & inventa: aliam propriam secundum eius speciem, intellectualem scilicet & rationalem, & utriusque Deus prospicit abundanter in ea, quam habet*

cum iumentis communem; pari alimento illum & iumenta sustentat. Creavit Adam & Eam & collocatis in Paradiso ait: ecce qualiter volis & animalibus consulam ut vescamini ex eodem ferculo herbis frugibusque terrae: *Ecce dedi vobis omnem herbam & universa ligna, ut sint vobis in escam cunctisque animalibus terra ut habeat ad vescendum.* Hoc est illud commune alimentum: porro aliud, inquit David, servavit Deus proprii filijs hominum. Et illud quale est? Illud nimirum quod ipsos sustentat spe bonorum utriusque testamēti, quae sunt bona gloriae, bonaque SS. Sacramenti: hoc proprium est homini fectum quod naturam habet animalibus digniorem, totoque mundo eminentiorem naturam scilicet rationalem, secundum quā factus est ad imaginem & similitudinem Dei, & secundum illam eundem habet cum Deo stomachum.

Si cunctis igitur Creatoris Deus alimentum ministrat necessarium & naturae convenientem homo autem ob naturam intellectualem stomachum habet cetero modo Dei stomachum: quia capacitatem habet quasi infinitam: indubie certum est quod illi cibum & alimentum oportet ut administret ei proportio, sicut & Dei alimentum eius quoque stomacho proportio naturae. Deus non alio quā in seipso se ipsum enutrit, omnipotens, & agnoscens, & Divinitate. Hoc igitur idem Deus homini tribuit pro parte superiori & rationali. Non se tradit hic secundum clarā visionem: quia cibum est qui eo tanto modo tribuitur sanctis qui ab omnibus corporis imperfectionibus expediti Deo fruuntur portione tantum perfecta spiritus & animae quae tota claritate gaudens illum possidet: unde accipit illum secundum qualitatem stomachi sui nimirum sub velo fidei: illique accidentibus velut corticibus Deum obumbrantibus ut locus detur fidei quae illum cognoscatur. Hoc modo Deus nos seipso enutrit totum se nobis in hoc praebens Sacramento, sicut in gloria se totum sanctis sibi communicat. Igitur sicut in gloria Deus spiritus illos ac seipsum sustentat totus ac integer, ita hic totus ac integer Deus est qui iustos in hoc Divino cibo coadjuvat, de quo Propheta declaraturus quod ipsi vigeat qualitatibus, quibus bona gloriae tantum usurpat phrasim quae de caelestibus loquitur bonis: *Inebriabuntur ab ubertate domus tua, & p. 134. torrente voluptatis tuae potabis eos, Satiat Sanctos tantum abundantia & bonorum omnium eos. Ideo geries (inquit D. Thom.) & haec in sola beatorum agredine invenitur: *Sic ut est omnium bonorum aggregatio**

gatione perfectus. Sic eam definit S. Dionysius: in ipsa est perfectissima honorum omnium abundantia, sed quod amplius ait D. Tho. ad exprimendam præstantiam abundantiam horum bonorum, de illis subiungit: *Inebriantur*: tantus erit gaudij ex bonorum horum possessione excelsus, vt illis Deus electos suos sit inebriatus. *Ebrietas enim* (teste D. Thom.) *excessus quidam est*: & hinc ebrius sibi compos non est sed quasi extra se raptus: ita excelsus bonorum gloriæ talis futurus est, talisque pinguedo conuulsi quod in illa præparat: hoc est: *Ab vberitate Datus me*: domus gaudij Dei est eius gloria quæ Sanctos inebriabit: quia gaudium illud illos extra se rapit & in Deum ipsum transformabit: *Tunc super omnipotentem delicti affluens & eleuabit ad Deum faciem tuam*

Totam hanc igitur excellentiam declarat Dauid de bonis quæ iustus Deus communicat, affluentiã diuitiarum domus eius scilicet Ecclesiæ: *Vi scias quomodo oporteat te conuersari in domo Dei*, inquit Apostolus de illa locutus. Vberitas Ecclesiæ qua fecundatur est Sanctitas iustorum. Cum igitur SS. Sacramentum solum sit omnis gratiæ sanctitatisque iustorum, indicat diuitiarum bonorumque Dei affluentiam, quæ Sanctos velut extra se rapit extaticos, ea est quam illis in celesti hoc cibo communicat, quem illis concedit quo viuunt velut ebrij sui non compotes: quia in Deo sunt per gratiam & per eius augmenta quæ in hoc SS. Sacramento abundantè & liberaliter in illos effundit. *Quoniam apud te est fons vitæ*. Ratio autem, quæ Dauid veritatem hanc confirmat ea sit: quia in ipso vitæ fons est æternæ nempe gratiæ, per quam Deus in anima nulli moratur, sicut in spiritu beati in gloria: sicut enim in illa se Deus totum exhibet, ita in hoc Sacramento se Deus totum præbet accipiendum: quia per illud Deus per gratiam residet in animabus iustorum.

Difficultas non leuis oritur de clarandi qualiter Deus per gratiam suam habitat in anima: quamuis enim eo nihil sit frequentius, credo tamen multis minus esse cognitum; ex cuius declaratione clarius veritas patebit eius de quo disputamus. Habitat Rex in Regno suo non quod ubique personaliter præsens sit, sed quod existens in aula sua præcipiat, ordinet, disponat, & medijs suis ministris gubernet. Porro anima in gratia Regnum est Dei, in quo sedem figit tota SS. Trinitas. *Ad eum venimus & mansionem apud eum faciemus*, per essentiam, præsentiam, & potentiam, non tantum in esse naturali

conservando, bonaque dando naturalia, sicut in omnibus est rebus vt eleganter exponit D. Tho. sed secundum esse quoddam superexcellens, quod idem Doctor vocat. *Singularem modum*, factus: fons Diuinus super omnem naturam & quicquid creatus concipere potest intellectus; quo fit vt cor sit velut Diuini bonorum ebullies flagium, eo modo quo aquarum colligis in horto tuo confluentiam: quæ ex illa velut ex cataracta multis tepagulis oclusa toto fluunt impetu: talis est anima apud quam Deus manet per gratiam; sunt etenim in illa velut in cataracta superfluenter diuina bona quæ ad vitam ducant sempiternam; quia namque Deus in anima per gratiam moratur, fit illi velut fons & diuini leaturo bonorum ex eo profluentium; lucem infundit intellectui, quæ illuminatur, amorem tribuit voluntati quo inflammatur, potentiam irascibilis accipit fortitudinem, & concupiscibilis temperantiam quibus ab illa omnem aufert accediam, eius moderatur ardores, gustu delectat ineffabili mundanis profusus ignoto, & quem terrena non capiunt corda mortalium. *Quem minus si tantum ille vt Angelus Ioanni confirmant, qui illum recipere meretur; quia sicut in ipsas totus residet Deus, gustum hunc ac delicias sapere non possunt, nisi illi qui illum habent vt suum.*

Huius quandam imaginem ostendit Dominus dilectæ suæ sponsæ S. Theresiæ de Iesu: *Explicat illa die quodam qualiter totus Deus vnus in tur per S. essentia & Trinus in Personis in anima sua maneret, quam totam occupabat & implebat, eo modo quo si mare cum immensis suis aquis spongiæ immergeretur, totam illam penetrans, madefaciendo, implendo quicquid haberet vacui, & velut si sol prærandi ineluderetur adamanti, quem totum lucis suæ radijs illustraret, calefaceret formosum redderet, ac mille splendoribus radiisque ineffabilibus circumquaque decoraret. Eo modo manet Deus in anima, & qui digne SS. hoc recipit Sacramentum, in ipsa ad hunc modum totum suscipit Deum, totus enim illi sub speciebus illis in hac Diuinitate conceditur.*

Sicut

1. p. q. 8. a.

X. Eius effectus.

1. Io. 7. 17. Apoc. 1.

XII. Theresiæ.

VI. Hanc in aliis in dicitur & q. 1. que sit mensura dicitur de o. rana.

